

La litschala è l'animal 2007

Differentas circumstanzas engrevgeschan la vita da la litschala

■ (anr/hh) La Pro Natura ha tschernì la litschala sco animal da l'onn 2007. Effectivamain stuess quest pesch sa sentir bain en ils flums da las Prealps e da la Bassa. Quai è dentant betg uschia. La produenziun d'energia e la correctura dals flums engrevgeschan la vita a la litschala. Tschancuns da flum che furman il passadi da las parts crestusas da las Prealps en las parts pli planivas da la Bassa èn la patria da la litschala. La scienza ha schizunt numnà quests tschancuns tenor ella: Regiuns da litschala. Il flum cun in ferm current cumbinads cun parts pli ruassaivlas ed il fundament cun crappa e glera fuorman las relaziuns idealas da viver da quest pesch. Ella glera metta la litschala ses ovs. Cheu sa madiran quels. Ils peschs pitschens prospereschon alura en zonas da riva pli ruassaivlas. Litschalas creschidas ora vivan gugent en il ferm current da l'aua. Qua fan ellas chatscha sin giombers pitschens e sin larvas d'insects. En il chantun Grischun viva la litschala en differentas auas, surtut en l'Engiadina.

Lieus da frega mancan

La varietad dad in bun spazi da viver per ils peschs manca per gronda part en ils flums en Svizra. Il motiv persuerter èn las correcturas artificialas dals flums ed era l'economia da l'electricitad. Sco quai che la Pro Natura constatescha èn gist las regiuns da las litschalas fitg interessantas per la produenziun d'energia. En quests lieus vegn l'aua fermada e quest process ha ina influenza negativa sin la litschala ch'è fitg sensibla. Ils rempars idraulics furman mainvart gronds impediments che na pon betg vegnir surmuntads dals peschs. Tras quai manca il current deside-

Sco tut ils auters animals da l'aua è er la litschala dependenta dad in bun spazi vital, cumbinà cun refugis.

MAD

rà da la litschala. Plinavant vegnan las differentas populaziuns da litschalas separadas ina da l'autra. Da la fermada da l'aua vegn er il letg dal flum influenzà negativamain. La glitta che vegn depositada qua cuvria la glera e tras quai na dispona la litschala betg dals lieus da frega necessaris.

Relaziuns disturbadas

La produenziun da forza electrica procu-

ra ultra da quai per levels d'aua fitg variants. Entaifer curt temp pon els crescer fitg spert. Tals muments vegnan la frega, las litschalas pitschnas ed auters peschs lavads davent. Curt temp pli tard sa il stan da l'aua puspè esser normal u schizunt pli bas ch'avant. Ovs e peschs pitschens che han pudì resister a las massas d'aua e che han tschertgà refugis, sa tschantan savens sin il sitg. Qua van els

a la malura. Quests process da la produenziun d'energia èn la mort per bleras sorts d'animals da l'aua. Sco quai che la Pro Natura scriva en ina comunicaziun als meds da massa, èn nov da diesch flums en Svizra betg pli nativals. Bliers èn surbajegiads e canalisads. Las consequenzas èn fatalas: Otg da 54 sorts da peschs èn gia muridas or, ulteriuras 34 èn periclitadas.